

שאלות לפרשת מקץ

א. גילוח ביו"ט

שאלה – כתוב בפסוק (מ"א, י"ד): "וישלח פרעה ויקרא את יוסף וירצוהו מן הבור ויגלח ויחלף שמלותיו ויבא לפני פרעה". וקשה – איך יוסף התגלח, הרי מבואר בגמ' ר"ה (י'): שאותו היום שיצא יוסף מן הבור היה יו"ט של ראש השנה, ובגילוח שערו יש איסור מלאכת גוזז?

ב. גזירה רעה

שאלה – כתוב בפסוק (מא, לג): "ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם וישיתוהו על ארץ מצרים". וקשה – דמה החפזון למנות איש שיהיה ממונה על אסיפת התבואה בשבעת השנים הטובות, הרי יש עדיין שהות עד שיבואו שנות הרעב ואולי בנתיים תתבטל הגזירה, שהרי מהבטחה לטובה אין הקב"ה חוזר, אבל מגזירה רעה חוזר כפי שמבואר ברמב"ם (פ"י מהל' יסודי התורה ה"ד) וא"כ על גזירת שנות הרעב יתכן והקב"ה יחזור?

ג. אסנת בת פוטיפרע

שאלה – איך נשא יוסף את אסנת בת פוטיפר והלא היתה מצרית, ומצרית אסורה אפילו לאחר גירות, והרי אף השבטים קיימו כל התורה לפני שניתנה כמבואר בגמ' חולין (צ"א.) "וטבוח טבח והכך – פרע להם בית השחיטה"?

ד. החכמה במאסרו של שמעון

שאלה – כתוב בפסוק (מב, כד): "ויסוב מאליהם ויבך וישב אלהם וידבר אלהם ויקח מאתם את שמעון". וקשה – לשם מה רצה יוסף לתפוס אחד מאחיו במצרים, ואם משום שרצה ליטול אותו כערבון על מנת שייאלצו לשוב אליו עם בנימין – הרי בעל כרחם יהיו מוכרחים לבוא למצרים כאשר יכלו את שבר רעבון ביתם?

ה. חמורו של רבי יוסי דמן יקרת

שאלה – במסכת תענית (כ"ד.) מספרת הגמ' על חמורו של רבי יוסי דמן יקרת, שהאנשים אשר שכרוהו היו משיבים עמו לעת ערב את דמי השכירות לבית רבי יוסי. וכאשר דמי השכירות היו גבוהים או נמוכים ממה שסוכם, החמור היה נשאר עומד במקומו. ומוסיפה הגמ' לספר, כי פעם שכחו על החמור זוג נעליים, והחמור לא זז ממקומו עד אשר הסירום מעליו. וקשה – כיצד א"כ, חמורו של בנימין הלך עם הגביע ששייך ליוסף ככתוב (מד, ג) "הבוקר אור והאנשים שולחו המה וחמוריהם", וכי מעלתם של בנימין או חמורו היתה פחותה ממעלתם של רבי יוסי או חמורו?

ו. בדיקת חמץ

שאלה – בשו"ע או"ח (סי' תל"ב סעיף ב') כתב הרמ"א, ונוהגים להניח פיתתי חמץ במקום שימצאנו הבדק כדי שלא יהיה ברכתו לבטלה, ואף אם אין לו אנשים ישים בעצמו. וקשה – וכי זה נקרא שמצא חמץ – אם מחביאו בעצמו, אתמהה!?
